

Hlavní název: Physiologie ženy /
Druh dokumentu: Monografie
ISBN: null
Autor: ***Donator NF***
Mantegazza, Paolo
Strana: 117 - 121

SYSTEM
◆KRAMERIUS◆

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

nedůvěry, a třeba jest let i věků, nežli vymýti se ze svatyně vědy. Mnohdy třeba docela snést stěnu postavenou, aby se vynesly ven zkažené cihly, ohrožující trvanlivost celé budovy.

Ženu ještě nesnadněji jest studovati nežli muže, a to z mnohých a mocných příčin, které jsme v základě probrali v této své skromné *Physiologii*.

Nečiním nároků na to, abych stáhnul sphynx se skály na rovinu, chci toliko se jí přiblížiti. Jsem si vědom, že mnoho jsem viděl a mnoho pozoroval; ale není na mně, abych tvrdil, že dovedl jsem pozorovati dobře.

A přece, dokud nebude pozitivní psychologie ženy, nebude nám lze rozřešiti ony velké záhady, táhnoucí se k její výchově, k organismu rodinnému, k dobré větší polovici bouří, zmítajících moderní společností.

Adair, jak jsme již slyšeli, pravil, že v kostře ženy není ani nejmenší částičky kosti, která by na sobě nenesla ráz pohlavní.

Tím pravdivěji pravím já, že v srdci a mysli není u ženy tepu, pohybu, myšlenky, aby nenesla na sobě ráz ženskosti.

Mirabeau vyřknul velikou hloupost tvrdě, že »duše nemá pohlaví, že pouze tělo má pohlaví.«

A o mnoho věků před ním Plato dopustil se téhož omylu řka, že není psychického rozdílu mezi mužem a ženou a, jest-li nějakého, že tam vnesen byl zvykem.

Vždyť žena miluje, nenávidí, myslí, píše, maluje jinak nežli my; a směle tvrdím, že ještě více od nás se liší duší nežli tělem, jakkoli obecně se věří v opak. Tento omyl vznikl toliko tím, že každý může viděti a rukou se přesvědčiti, že žena nemá vousu a že má prsy; ale na poznanou rozdílnost v citech a myšlenkách třeba očí a skel, jakých každý nemá.

Říkáme-li, že žena psychologicky liší se od muže,

tvrdíme pouze pravdu obyčejnou; vyřkli jsme záhadu, ale nerozřešili ji. Abychom otázku zodpověděli, musíme hledati a nalézti, v čem záleží tato rozdílnost; musíme věděti, zdali žena, jako má vlastní ústroje, kterých my nemáme, má také vlastní duševní mohutnosti nebo naopak, zdali její energie toliko tvarem a stupněm od našich se liší.

Na toto zdali může se ihned a bez rozpaku odpovéděti.

Žena má všechny schopnosti a všechno nadání jako muž, protože také jest člověkem.

Některé síly psychické jsou ovšem u ní slabé, za to jiné velice mohutné; a sečteme-li všechny rozdíly dohromady, lze jest vyjádřiti je touto krátkou formulí:

Žena jest matkou; a kolem tohoto jádra či kolem této kostry biologické kupí se všechny její energie, skoro všechny její ctnosti a slabosti.

Žena jest zcela prosáklá mateřstvím; i když jest neplodna, i když umírá jako panna, chová v sobě utajeně všechny poklady citu mateřského, kterých nemohla vylévati na hlavy vlastních dětí.

Žena nemohouc býti matkou přenáší svou mateřskost na bratry, chudé a nemocné. Také milosrdná sestra, není-li nevědomá nebo fanatická, jest vždy matkou.

Všecky ostatní psychické rozdíly ženy, dobré i zlé, tvoří skupiny kolem tohoto základního poslání mateřskosti; a té-li se jí nedostává, bývá tvorem neúplným nebo mimořádným.

Každý zná mužatku a opovrhuje ženou vousatou, chlupatých ňader, úzkých boků, suchých údů a hlasu mužského; ale jest také mnoho psychických mužatek ještě odpornějších. V lásce přecházejí k útoku a nevyčkávají muže nebo netouží nikdy po něm; libují si v těžkých cvičeních těla, v lovu a snad i ve válce; jejich pohyby jsou bez vnady, a jejich srdce nechová v sobě něžnosti. Rády poroučejí a klnou

svému osudu, že příroda jim odepřela nejvyšší radost nositi boty a kalhoty.

Je-li žena citlivější, jest to tím, že musí býti upozorňována na nebezpečnosti, která hrozí jejím dítkám, a pak proto, že jest mnohem slabší nás.

Jest koketnější, neboť má lákati muže, otce svých budoucích dítek; jest lstivější, lživější, opatrnější, protože leš, lež a opatrnost jsou vesměs zbraně obranné, zastupující u ní sílu.

Žena, nechtě říkají cokoli její utrhači, kteří obyčejně studovali ženu po hampejsech nebo na dobrodužných cestách, žena jest stálejší v lásce nežli my; neboť ve svém manželu zachovává si ochránce svých dítek.

Většina psychických rozdílů ženinych pochází z poroby, ve které ji udržuje skoro stále muž, jenž nad ni vyniká u plemen nižších silou svalovou a u plemen vyšších silou myšlenkovou.

Tuším, že není společnosti, ať divoké, ať vzdělané, kde by žena zaujímala místo ji náležející.

Zákony vždy dáváme jen my; od tohoto vrcholu organismu společenského až po denní zvyky životní žena stále stojí pod námi a představuje třídu utlačovanou.

Kouříme, ale žena nemá kouřiti, leda v úkrytu. Také u Makololů v Africe zámožné ženy mohou kouřiti kanape toliko v úkrytu před svými manžely. Každý se směje muži opilému, ale ve tvář se plívá ženě, pije-li mnoho. Nevěra manželova jest lehkovážností, manželčina zločinem; pouštíme sice ženám pravici na chodníku našich ulic, ale přece jí upíráme politické právo hlasovací.

Jsmo k ženám plni tisícových malých ohledů, což nazýváme dvorností, ale jsou to vesměs jen ústupky silnějšího slabšímu, ochránce ochraňovanému; a při tom stále se dopouštíme velikých nespravedlností.

Toto postavení ukládá ženě všecky ony lsti a,

řekněme přímo, slabé podlosti otroka, jenž hledí si zachovati lsti, lži a výmluvou své místečko na výsluní. Žena učí se velmi záhy znáti slabosti svého pána, pozoruje je a nadržuje jim, aby z nich udělala nástroj své vypočítavosti neb i pouhé spravedlnosti. Zná cenu vlastní krásy, hledí si jí a zdokonaluje ji uměle i cvikem, svůdnou taktikou a koketní strategií. Pán uštěďruje jí chleba, ale upírá jí vína; i naučí se záhy píti potaji, jak to činí naše služky a kuchařky. Pán žárlivě hlídá klíč od pokladny, ale ona má paklíč ke spíži. Všecky její krádeže jsou jen výsledkem naší skrbli-
vosti a našeho despotismu, a nepije-li s námi, pije potaji a to s větší chutí výtečný nektar, kořeněný vším zapovězeným ovocem.

Znáte-li muže odchovaného jezuity, porozumíte skoro všem chybám ženským a odpustíte je, protože žena jest vychována ve škole mužského despotismu.

Na konec podávám prospekt srovnávací psychologie obou pohlaví. V následujících kapitolách jej rozebereme a, dobře-li rozbor provedeme, bude se rovnati úhrnem prvkům našeho analytického zkoumání.

Prospekt

srovnávací psychologie obou pohlaví

u muže

slabší citivost,
slabší dráždivost,
větší vytrvalost v činu,
menší změna v zámyslech,
větší sobectví,
menší soucit s bližním,
menší blahovlnost a obě-
tavost,
menší láska pohlavní,
menší koketnost,

u ženy

silnější citivost,
silnější dráždivost,
menší vytrvalost v činu,
větší změna v zámyslech,
menší sobectví,
větší útrpnost s bližním,
větší blahovlnost a obě-
tavost,
větší láska pohlavní,
větší koketnost,

u muže

slabší láska otcovská,
silnější ctižádost,

větší srdnatost,
větší rozumnost,
větší genialnost při tvorbě
a vynálezu,
větší síla spekulativní.

u ženy

silnější cit mateřský,
slabší ctižádost a silnější
marnivost,

menší srdnatost,
slabší rozumnost,
slabší genialnost při tvorbě
a vynálezu,
slabší síla spekulativní,
větší trpělivost při pracích
ručních.
